

—Ets a casa i et quedes, Glory! Sí! —va dir el pare, i a ella li va caure l'ànima als peus. Ell va intentar un somriure d'alegria, però tenia els ulls humits de pena—. Et quedaràs un temps, aquesta vegada —va corregir, i li va agafar la bossa de viatge després de canviar-se el bastó a la mà més feble.

Déu meu, va pensar ella, Déu meu del Cel. Així començaven i acabaven les seves oracions en aquell temps, però ara eren xiscles d'estupefacció. ¿Com podia ser el pare tan fràgil? ¿I com podia ser tan valentament fidel al seu concepte de la cavallerositat que penjava el bastó a la barana de l'escala per poder, Déu meu, pujar la bossa a l'habitació? Però ho va fer, i es va quedar dret al costat de la porta, refent-se.

—És la millor habitació. Segons la senyora Blank —va assenyalar la finestra—. Ventilació creuada. Jo no ho sé. Totes m'agraden —va riure—. Bé, és una bona casa.

La casa encarnava per a ell la benedicció general de la seva vida, i era una benedicció manifesta, realment indiscutible, i ell no s'estava mai de reconèixer-la, sobretot si la contrastava amb una aflicció particular. Parlava de la casa, fins i tot més sovint des de la mort de la mare, com si fos una vella muller, bonica

per totes les confortacions, totes les gràcies que havia prodigat al llarg de tants anys. Era una bellesa no pas visible per a tots els ulls. Era massa alta en aquell veïnat, amb la façana llisa i la teulada aplanada i les celles punxegudes sobre les finestres. «D'estil italià», deia el pare, però era una suposició o una racionalització. En qualsevol cas, la casa aconseguia semblar alhora austera i pretensiosa malgrat el porxo que el pare havia fet construir davant per emmotllar-se al gust local de les visites en les càlides nits d'estiu, ara cobert per un enorme garbuix de gessamins de Virgínia. Era una bona casa, deia el pare, i volia expressar que tenia el cor generós malgrat l'aparença ingrata. I ara els jardins i els massissos de matolls estaven escabellats, i ell segurament ho sabia, tot i que rarament s'aventurava més enllà del porxo.

No és que els jardins i els matolls haguessin estat especialment presentables ni tan sols en els millors temps de la casa. Se n'havien ocupat el fet i amagar, i el croquet, i el bàdminton, i el beisbol.

—Que bé us ho passàveu! —va dir el pare, com si l'actual desolació relativa no fos sinó confeti i papers de caramel després del pas d'una desfilada gloriosa. I hi havia el roure, davant de la casa, molt més vell que el veïnat o el mateix poble, que esmicolava el paviment als seus peus i estenia les branques desmesurades damunt del camí i de la placeta, unes branques més gruixudes que el tronc de qualsevol arbre ordinari. Una torsió del cos els feia pensar en un dervix gegant. El pare deia que si veiessin com veia Déu, en el temps geològic, el veurien brollar de la terra i tombar-se al sol i estirar els braços i recrear-se en el gust de ser un roure a Iowa. Hi havia hagut, penjats de les branques, quatre gronxadors que proclamaven al món la fertilitat de la llar. El roure encara floria, i hi havia hagut i hi havia, és clar, el pomer, el cirerer i l'albercoquer, les liles, i els gessa-

mins de Virgínia, i els lliris d'un dia. Alguns dels lliris de la mare encara aconseguien treure flor. Ella i les germanes haurien pogut encara dur a casa braçats de flors per Setmana Santa, i al pare li haurien lluit els ulls amb les llàgrimes i hauria dit: «Ah, sí, sí», com si li haguessin dut una evocació i les flors fossin tan sols l'agradable record d'altres flors.

¿Per què aquella casa robusta i tibada li semblava tan abandonada? ¿Tan desolada? Depèn de la mirada, va pensar. Ara bé: set fills del pare anaven a casa tan sovint com podien, i trucaven, i enviaven notes i regals i caixes d'arangers. Els fills dels fills, així que podien agafar un llapis i fer gargots, aprenien a pensar en l'avi, després en el besavi. Els parroquians i els respectius fills i nets visitaven el pare amb una fidelitat que l'hauria esgotat si el nou pastor no li hagués indicat el problema. I hi havia l'Ames, l'alter ego del pare, en qui havia confiat tant de temps i tan absolutament que era un segon pare per a tots, encara que fos tan sols perquè sabia d'ells més del que era del tot compatible amb la tranquil·litat. A vegades feien que el pare els prometés no dir res a ningú, i ell sabia que es referien al reverend Ames, perquè ell era massa discret per repetir una confidència si no era al confessional de l'austera cuina de solter de l'Ames on, sospitaven, el pare deixava de banda la reserva. ¿I què era allò que el pare no havia d'explicar? Que l'informaven sobre en Jack i li explicaven què havia dit en Jack, què havia fet o semblava inclinat a fer en Jack.

«Ho haig de saber», deia el pare. «Pel seu bé.» I delataven el pobre brètol del germà, i ell ho sabia, i se sentia irritat i misteriosament divertit, i els tenia informats o desinformats i els inspirava unes sospites urgents, i ells creien que, deixant de banda els remordiments, les havien de comunicar perquè el pare no hagués de negociar una vegada més amb el xèrif. No eren d'aquelles criatures que els agrada acusar. De fet, en con-

tra d'allò observaven un codi estricte que tots compartien, i feien una excepció amb en Jack, tan sols perquè els espantava no fer-la. «¿Anirà a la presó?», es preguntaven els uns als altres, angoixats, la vegada que el fill de l'alcalde va trobar a les golfes el rifle de caça d'en Jack. Si ells n'haguessin sabut res, haurien pogut tornar-lo i estalviar al pare la sorpresa i la humiliació. Almenys, si el pare n'hagués estat més o menys avisat, hauria pogut preparar-se i convèncer-se a si mateix de sentir alguna cosa menys virulenta que la pura i simple alarma.

Però no, no el van ficar a la presó. En Jack, dret al costat del pare, va excusar-se una vegada més i va accedir a escombrar les escales de la ciutat cada matí durant una setmana. I sí, sortia de casa cada matí a primera hora. Es van acumular a l'ajuntament fulles i sàmares d'auró fins que es va acabar la setmana i l'alcalde les va recollir. No. El pare sempre intercedia per ell. Habitualment, el fet que en Jack tenia com a pare aquell pare que tenia feia innecessària la intercessió. I el noi sabia disculpar-se amb tanta fluïdesa com la resta dels Boughton recitaven el Credo.

Una dècada de traïcions, menors i majors, va empitjorar a causa de la consciència, a banda i banda, que tots estaven en alerta constant davant de les transgressions o les ocasions de cometre-les, i va empitjorar encara més pel fet que en Jack no els pagava mai amb la mateixa moneda, si bé potser no ho feia perquè les malifetes dels germans eren tan insignificants que no l'interessaven. Seria una mica exagerat dir que havien compartit fins al present una mala consciència pel que feia a en Jack. Sens dubte en Jack tenia motius per ser fora tants anys i no voler cap contacte amb ells. Això suposat que, tant de bo, fos viu. Era fàcil imaginar retrospectivament que potser en Jack s'havia cansat de tot plegat, tot i que sabien que n'havia gaudit sinistrament. A vegades havia semblat que desitjava,

simplement, confiar en un germà o una germana. Recordaven que de tant en tant semblava gairebé ingenu i parlava gairebé seriosament. Després reia, però potser era per tímidesa.

Van ser molt atents amb el pare durant tots els anys posteriors, en part perquè els amoïnava el seu dolor. I eren molt amables els uns amb els altres, i jovials, i els agradava recordar els bons temps i mirar fotografies velles, i el pare reia i deia: «Sí, sí, éreu unes bones peces». Potser tot allò era encara més cert perquè tenien mala consciència o, si no, una recança que se sentia com una culpa. Els bons i amables germans i germanes eren bons, amables i jovials d'una manera conscient i visible. Fins i tot de nens, de fet, eren bons, però també havien volgut que els trobessin bons. Hi havia en tot allò no sé què que s'assemblava torbadorament a la hipocresia, tot i que la voluntat era únicament compensar el pare per en Jack, el qual era tan manifestament aliè a la bondat que projectava una ombra sobre la llar sencera. Eren tan feliços com el pare podia desitjar, fins i tot més. Tanta alegria! I el pare reia, ballava amb ells al so de la Victrola, cantava amb ells al voltant del piano. Quina família tan meravellosa! I en Jack, si tan sols era present, mirava i somreia i no participava en res.

Ara, d'adults, eren tan curiosos de reunir-se per les festes que la Glory no veia la casa buida i silenciosa des de feia anys, des que era una nena. Fins i tot si els altres eren fora pels estudis, la mare era allà, i el pare encara era prou vigorós per causar un cert enrenou a la casa amb anades i tornades, i cantant o remugant. «A veure per què ha de fer petar la porta!», deia la mare, quan ell sortia per atendre un assumpte pastoral o per jugar a les dames amb l'Ames. Baixava les escales gairebé a salts. Allò d'en Jack i la noia i la nena el va aclaparar, el va minar, però encara era força robust i tenia les idees clares. Després, quan finalment el va enxampar la feblesa, i després de

morir la dona, hi havia encara l'agitació familiar, els cosins petits, sorollosos i baralladors, que molestaven i interrompien les converses dels adults prou sovint perquè no s'abordessin els detalls de la situació de la Glory. Sempre fent classes, sempre promesa en matrimoni, sí, val més que els prometatges durin. Dues vegades, de fet, el promès havia anat a casa amb ella, havia encaixat la mà amb tothom, i somreia mentre el sotmetien a un discret escrutini. Havia estat a la casa. Només s'hi podia estar breument, però havia conegut el pare, i el pare havia declarat que li queia força bé, i allò havia dissipat una mica les sospites. Les d'ells i les d'ella. Ara, allà, era sola amb el vell pare, el pobre i trist vell pare, a les espatlles del qual una gran part del Gilead presbiterià per damunt dels vint anys havia plorat una vegada o una altra. No calia dir res, ni es podia tenir cap esperança d'amagar res.

Trobava el poble canviat, ara que hi tornava per viure-hi. S'havia acostumat absolutament que Gilead fos el subjecte i l'escenari dels records nostàlgics. A tots els germans i germanes, excepte en Jack, els agradava tornar a la llar, però com n'estaven, de disposats a marxar-ne novament! Com d'entrannyables eren per a tots la vella casa i les velles anècdotes, i com de lluny s'havien dispersat. El passat estava molt bé, al lloc que li tocava. Però que ella tornés ara per quedar-se, com havia dit el pare, feia els records ominosos. Que els records desbordessin els límits i es convertissin en el present i possiblement també en el futur... tots sabien que era lamentable. Era feridor, pensar en la llàstima dels altres.

La majoria de les famílies havien demolit feia temps les edificacions externes i havien venut les pastures. Cases més petites d'estils més moderns havien brollat en nombre suficient perquè les cases més velles semblessin cada vegada més fora de lloc. Abans, les cases de Gilead eren petites granges amb par-